

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول : کلیات تحقیق	۱
۱-۱-مقدمه	۲
۲-۱-بیان مسئله	۲
۳-۱-اهمیت و ضرورت تحقیق	۴
۴-۱-اهداف تحقیق	۵
۱-۴-۱-هدف اصلی	۵
۲-۴-۱-هدف علمی	۵
۳-۴-۱-هدف کاربردی	۵
۵-۱-سؤالات تحقیق	۶
۶-۱-تعاریف واژگان کلیدی تحقیق	۶
۷-۱-قلمرو تحقیق	۷
۱-۷-۱-قلمرو موضوعی	۷
۲-۷-۱-قلمرو مکانی	۷
۳-۷-۱-قلمرو زمانی	۷
۸-۱-چارچوب تحقیق	۷
فصل دوم : مبانی تحقیق و مروری بر تحقیقات انجام شده	۸
۱-۲-مقدمه	۹
۲-۲-مبانی نظری تحقیق	۹
۱-۲-۲-مبانی نظری پیرامون سکونت و مجموعه مسکونی	۹
۱-۲-۲-۱-۱-مفهوم مسکن - سکونت - سکونت‌گاه	۱۰
۲-۲-۱-۲-تعریف سازمان بهداشت جهانی از مسکن	۱۲
۲-۲-۱-۳-انواع بلوک‌های مسکونی	۱۲
۲-۲-۱-۴-بررسی نیازها و رفتارهای سکونت	۱۶
۲-۲-۱-۵-کیفیت سکونت	۱۹

۲۰	۶-۱-۲-۲- معماری مسکونی
۲۵	۷-۱-۲-۲- معماری ایران و موضوع سکونت
۳۳	۸-۱-۲-۲- کیفیت‌های محیط مسکونی
۳۷	۲-۲-۲- مبانی نظری روانشناسی محیطی (تأثیر متقابل محیط و رفتار)
۳۸	۱-۲-۲-۲- محیط
۴۰	۲-۲-۲-۲- تأثیر متقابل انسان و محیط
۴۰	۳-۲-۲-۲- تأثیر شرایط محیطی روی رفتار
۴۳	۴-۲-۲-۲- فرآیندهای رفتار انسان
۴۳	۵-۲-۲-۲- فرایند ادراک
۴۴	۶-۲-۲-۲- نظریه گشتالت
۴۵	۷-۲-۲-۲- طرح‌واره و تصویر ذهنی
۴۷	۸-۲-۲-۲- تصویر ذهنی و مکان
۴۹	۹-۲-۲-۲- خوانایی در محیط
۵۱	۹-۲-۲-۲- خاطره مکانی و هویت انسان
۵۲	۱۰-۲-۲-۲- طراحی الگوی رفتار
۵۴	۱-۱۰-۲-۲-۲- فرهنگ
۵۵	۲-۱۰-۲-۲-۲- رفتار اجتماعی
۵۵	۳-۱۰-۲-۲-۲- تأثیر فرهنگ بر رفتار اجتماعی
۵۶	۴-۱۰-۲-۲-۲- عوامل اجتماعی فرهنگی شکل خانه
۵۸	۳-۲-۲-۲- مبانی نظری امنیت محیطی
۵۸	۱-۳-۲-۲- تعریف امنیت
۶۰	۲-۳-۲-۲- نیاز انسان به امنیت
۶۰	۳-۳-۲-۲- ابعاد امنیت
۶۱	۴-۳-۲-۲- انواع امنیت
۶۵	۴-۲-۲- رویکرد CPTED
۶۶	۱-۴-۲-۲- مفهوم CPTED

- ۶۶..... CPTED هدف ۲-۴-۲-۲
- ۶۶..... اصول اساسی رویکرد CPTED ۳-۴-۲-۲
- ۷۱..... پیشینه تحقیق ۳-۲
- ۷۴..... استانداردها و ضوابط طراحی مجتمع مسکونی ۴-۲
- ۷۴..... ضوابط عمومی طراحی مسکن وزارت مسکن و شهرسازی ۱-۴-۲
- ۷۵..... درصد پیشنهادی برای مسکن حداقل (مرکز تحقیقات و مسکن) ۲-۴-۲
- ۷۶..... درصد پیشنهادی برای سطوح عملکردی یک واحد مسکونی ۳-۴-۲
- ۷۶..... عرصه بندی واحدهای مسکونی ۴-۴-۲
- ۷۶..... عرصه زندگی خصوصی ۱-۴-۴-۲
- ۷۷..... عرصه خانوادگی ۲-۴-۴-۲
- ۷۷..... عرصه پذیرایی ۳-۴-۴-۲
- ۷۸..... عرصه خدمات ۴-۴-۴-۲
- ۷۸..... عرصه فضاهای باز ۵-۴-۴-۲
- ۸۰..... خصوصیات فضاها ۵-۴-۲
- ۸۰..... ورودی ۱-۵-۴-۲
- ۸۱..... آشپزخانه ۲-۵-۴-۲
- ۸۳..... نشیمن ۳-۵-۴-۲
- ۸۴..... غذاخوری ۴-۵-۴-۲
- ۸۵..... تحلیل ارتباط بین آشپزخانه، نشیمن خصوصی و غذاخوری و صبحانه خوری ۵-۵-۴-۲
- ۸۶..... اتاق خواب ۶-۵-۴-۲
- ۸۶..... سرویس ۷-۵-۴-۲
- ۸۷..... آیین نامه طراحی فضاهای معماری و اجزای مختلط مسکونی، خدماتی ۶-۴-۲
- ۸۷..... انباری ۱-۶-۴-۲
- ۸۸..... پله ۲-۶-۴-۲
- ۸۹..... آسانسور، راه پله و پله فرار ۳-۶-۴-۲
- ۸۹..... نورگیری و تهویه ۴-۶-۴-۲

۹۰	۲-۴-۶-۵-زیرزمینی
۹۰	۲-۴-۶-۶-پارکینگ
۹۲	۲-۴-۶-۷-رعایت ارتفاع مجاز در ساختمان های بلندمرتبه
۹۲	۲-۴-۶-۸-اتاق نگهبانی
۹۳	۲-۴-۶-۹-فضای سبز و زمین بازی
۹۴	فصل سوم : مواد و روش ها
۹۵	۳-۱-مقدمه
۹۵	۳-۲-روش تحقیق
۹۵	۳-۳-روش گردآوری دادهها
۹۶	۳-۴-ابزار جمع آوری اطلاعات
۹۶	۳-۵-روش تجزیه و تحلیل
۹۶	۳-۶-روش طراحی
۹۸	فصل چهارم : نتایج
۹۹	۴-۱-مقدمه
۹۹	۴-۲-بررسی نمونه‌های موردی
۹۹	۴-۲-۱-نمونه‌های داخلی
۹۹	۴-۲-۱-۱-مجتمع مسکونی زیتون
۱۰۲	۴-۲-۲-نمونه‌های موردی خارجی
۱۰۲	۴-۲-۲-۱-Optima Camelview Village مجموعه مسکونی
۱۰۵	۴-۲-۲-۲-Carre مجموعه مسکونی
۱۰۷	۴-۲-۲-۳-مجموعه مسکونی شیخ سرای (Sheikh Sarai Housing)
۱۱۰	۴-۲-۳-جمع‌بندی یافته‌های نمونه‌ها
۱۱۱	۴-۳-یافته‌های مبانی نظری
۱۱۱	۴-۳-۱-امنیت محیطی از طریق طراحی CPTED
۱۱۱	۴-۳-۲-استراتژی‌های عمده قابل اجرا در مجتمع مسکونی
۱۱۳	۴-۳-۳-عوامل مؤثر در افزایش امنیت در مجتمع‌های مسکونی

۱۱۶	۴-۳-۴-دستورالعمل ایمنی برای مجتمع مسکونی
۱۱۸	فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری
۱۱۹	۱-۵-مقدمه
۱۱۹	۲-۵-شناخت بستر طرح
۱۱۹	۱-۲-۵-ویژگی های طبیعی و اقلیمی
۱۱۹	۲-۲-۵-موقعیت سیاسی و جغرافیایی شهر کرمان
۱۱۹	۳-۲-۵-شرایط اقلیمی
۱۲۰	۱-۳-۲-۵-توده های هوای مؤثر بر آب و هوای شهر کرمان
۱۲۱	۲-۳-۲-۵-بارش
۱۲۱	۳-۳-۲-۵-باد
۱۲۲	۴-۳-۲-۵-تابش آفتاب
۱۲۲	۵-۳-۲-۵-تهویه
۱۲۳	۳-۵-عوامل محیطی پیرامون و تأثیر آن ها بر طراحی پروژه
۱۲۳	۱-۳-۵-فرم ساختمان در رابطه با اقلیم کرمان
۱۲۳	۲-۳-۵-جهت استقرار ساختمان
۱۲۳	۳-۳-۵-تأثیرات اقلیمی مؤثر در طراحی
۱۲۴	۴-۳-۵-خصوصیات کالبدی ساختمان ها در اقلیم کرمان
۱۲۵	۴-۵-بررسی سوالات تحقیق
۱۲۵	۵-۵-راهکارهای طراحی پیشنهادی متناسب با یافته های تحقیق و ضوابط طراحی
۱۲۷	۶-۵-تحلیل سایت
۱۲۹	۷-۵-برنامه فیزیکی طرح
۱۳۳	۸-۵-روند طراحی
۱۳۴	منابع
۱۴۲	پیوست ها
۱۴۳	پیوست ۱: نقشه ها
۱۴۹	پیوست ۲: رندر ها

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲- بررسی تعریف روانشناسی محیط از دیدگاه محققین (مک اندرو، ۱۳۹۷).....	۳۸
جدول ۲-۲- بررسی تعریف محیط (یزدانی و همکاران، ۱۳۹۱).....	۳۹
جدول ۳-۲- بررسی تعریف محیط (یزدانی و همکاران، ۱۳۹۱).....	۳۹
جدول ۴-۲- تأثیر عوامل محیطی در رفتار (مرتضوی، ۱۳۹۵، ۴۲-۳۹).....	۴۱
جدول ۵-۲- بررسی "روانشناسی محیط" از دیدگاه محققین (نگارنده).....	۴۲
جدول ۶-۲- تعریف و توصیف "تصویر ذهنی" از دیدگاه محققین.....	۴۶
جدول ۷-۲- مکان و حس مکان (حبیبی، ۱۳۸۷، ۴۴).....	۴۸
جدول ۸-۲- بررسی مفهوم خاطره مکانی و هویت انسان از دیدگاه محققین.....	۵۱
جدول ۹-۲- تعاریفی از واژه فرهنگ (طالعی و مسعود، ۱۳۹۱).....	۵۴
جدول ۱۰-۲- کارکردهای فرهنگ در اجتماع (طالعی و مسعود، ۱۳۹۱، ۸-۷).....	۵۶
جدول ۱۱-۲- اقسام امنیت (بمانیان و محمودی نژاد، ۱۳۸۸).....	۶۱
جدول ۱۲-۲- راهکارها و پیشنهادهای اجرایی در اصول مطروحه در رویکرد.....	۷۰
جدول ۱۳-۲- ضوابط عمومی طراحی مسکن وزارت مسکن و شهرسازی.....	۷۴
جدول ۱۴-۲- درصد پیشنهادی برای مسکن حداقل (وب سایت وزارت مسکن و شهرسازی ۹۷/۲/۲).....	۷۵
جدول ۱۵-۲- درصد پیشنهادی برای سطوح عملکردی یک واحد مسکونی.....	۷۶
جدول ۱۶-۲- عرصه بندی واحدهای مسکونی (نگارنده).....	۷۹
جدول ۱-۴- بررسی عوامل و شاخصه‌های مهم در طراحی مجتمع مسکونی برحسب امنیت محیطی.....	۱۱۵
جدول ۲-۴- دستورالعمل ایمنی برای ساختمان‌های تک خانوار یا چند خانوار.....	۱۱۶
جدول ۱-۵- خصوصیات کالبدی ساختمان‌هماهنگ، اقلیم کرمان.....	۱۲۴

فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۱۳.....	شکل ۱-۲: آپارتمان‌های شهر زیبا تهران Home.iranjib.ir 1400/3/10
۱۳.....	شکل ۲-۲: آپارتمان شهرک آپادانا Wikimedia.org 1400/3/10
۱۴.....	شکل ۳-۲: مجموعه آ اس پ Home.iranjib.ir 1400/3/10
۱۴.....	شکل ۴-۲: ونک پارک Home.iranjib.ir 1400/3/10
۱۵.....	شکل ۵-۲: مجتمع اسکان Wikimedia.org 1400/3/10
۱۵.....	شکل ۶-۲: شهرک اکباتان Wikimedia.org 1400/3/10
۱۶.....	شکل ۷-۲: مجموعه مسکونی آتی‌ساز در تهران Wikimedia.org 1400/3/10
۲۵.....	شکل ۸-۲: مفهوم درونگرایی در معماری سکونت‌ی ایران (معماریان، ۱۳۹۳)
۲۶.....	شکل ۹-۲: مفهوم وحدت و کثرت در معماری سکونت‌ی ایران (شیرازی، ۱۳۹۴)
۲۶.....	شکل ۱۰-۲: مفهوم نظم در معماری سکونت‌ی ایران (باستانی، ۱۳۹۵)
۲۷.....	شکل ۱۱-۲: مفهوم گوناگونی در معماری سکونت‌ی ایران (معماریان، ۱۳۹۳)
۲۸.....	شکل ۱۲-۲: مفهوم احترام در معماری سکونت‌ی ایران (باستانی، ۱۳۹۵)
۲۹.....	شکل ۱۳-۲: مفهوم آرامش در معماری سکونت‌ی ایران (باستانی، ۱۳۹۵)
۳۰.....	نمودار ۱-۲: نمایش عنصر آرامش در معماری سکونت‌ی ایران (معماریان، ۱۳۹۳)
۳۳.....	شکل ۱۴-۲: نمایش پلان مسکن امروزی در معماری معاصر سکونت‌ی ایران (معینی و کاکایی، ۱۳۹۳)
۳۴.....	شکل ۱۵-۲: عوامل مؤثر بر حس تعلق به فضا (باستانی، ۱۳۹۵)
۴۳.....	شکل ۱۶-۲: فرآیندهای بنیادین رفتار انسان. (لنگ، ۱۳۹۶، ۹۵)
۴۶.....	شکل ۱۷-۲: تشکیل طرح‌واره یا تلخیص اطلاعات (مسجد شاهزاده در استانبول، قرن ۱۶)
۴۹.....	شکل ۱۸-۲: رابطه انسان و مکان. (حیبی، ۱۳۸۷، ۴۹)
۵۰.....	شکل ۱۹-۲: ایجاد تنوع برای درگیری ذهنی و مکاشفه (قاسمی، ۱۳۹۳، ۲۰۲)
۵۰.....	شکل ۲۰-۲: عدم خوانایی و جهت‌یابی (مستعدی، ۲۰۱۵، ۷۹)
۵۲.....	شکل ۲۱-۲: مکان و خاطره بودن در آن (قاسمی، ۱۳۹۳)
۶۷.....	شکل ۲۲-۲: اصول اساسی CPTED، (موفات، ۲۰۰۸)
۶۹.....	شکل ۲۳-۲: پنجره‌های شکسته (الماسی فر و انصاری، ۱۳۸۹)

- شکل ۲-۲۴- انواع رابطه محیط-رفتار در EBS (آلتمن، ۲۰۱۳)..... ۷۱
- شکل ۲-۲۵- عرصه بندی فضاهاى مسكونى (نگارنده)..... ۷۸
- شکل ۲-۲۶- انواع مختلف آشپزخانه (مظفرى، ۱۳۹۱)..... ۸۲
- شکل ۲-۲۷- ارتباطات و اندازه‌هاى مثلث کار (مظفرى، ۱۳۹۱)..... ۸۲
- شکل ۲-۲۸- سيركولاسيون رفت و آمد در اتاق نشيمن (مظفرى، ۱۳۹۱)..... ۸۳
- شکل ۲-۲۹- چیدمان مبلمان بر اساس موقعیت شومینه (مظفرى، ۱۳۹۱)..... ۸۴
- شکل ۲-۳۰- ارتباط بين آشپزخانه، نشيمن خصوصى و غذاخورى و صبحانه خورى (مظفرى، ۱۳۹۱)..... ۸۵
- شکل ۲-۳۱- نحوه قرارگيرى انبارى در فضاى مسكونى (مظفرى، ۱۳۹۱)..... ۸۷
- شکل ۴-۱- مجتمع مسكونى زيتون (۱۴۰۰/۴/۲۵) www.arel.ir..... ۹۹
- شکل ۴-۲- پلان همکف مجموعه مسكونى زيتون اصفهان (۱۴۰۰/۴/۲۵) www.arel.ir..... ۱۰۰
- شکل ۴-۳- ورودى‌هاى ضلع شمال و جنوب مجموعه مسكونى زيتون (۱۴۰۰/۴/۲۵) www.arel.ir..... ۱۰۱
- شکل ۴-۴- فضاهاى باز مجموعه مسكونى زيتون اصفهان (۱۴۰۰/۴/۲۵) www.arel.ir..... ۱۰۱
- شکل ۴-۵- پلان پارکینگ مجموعه مسكونى زيتون اصفهان (۱۴۰۰/۴/۲۵) www.arel.ir..... ۱۰۲
- شکل ۴-۶- پلان همکف مجموعه مسكونى زيتون اصفهان (۱۴۰۰/۴/۲۵) www.arel.ir..... ۱۰۲
- شکل ۴-۷- تصوير هوايى مجموعه (۱۴۰۰/۴/۲۳) www.iranmemari.com..... ۱۰۳
- شکل ۴-۸- مجموعه مسكونى Optima Camelview..... ۱۰۳
- شکل ۴-۹- سايت پلان مجموعه مسكونى Optima Camelview..... ۱۰۴
- شکل ۴-۱۰- پلان پارکینگ مجموعه مسكونى Optima Camelview..... ۱۰۴
- شکل ۴-۱۱- تصاوير مجموعه مسكونى Optima Camelview..... ۱۰۵
- شکل ۴-۱۲- مجموعه مسكونى Carre، هلند (۱۴۰۰/۴/۲۳) www.iranmemari.com..... ۱۰۵
- شکل ۴-۱۳- حياط مركزى، مجموعه مسكونى Carre (۱۴۰۰/۴/۲۳) www.iranmemari.com..... ۱۰۶
- شکل ۴-۱۴- پلان طبقه هفتم و تصاويرى از مجموعه Carre، هلند..... ۱۰۶
- شکل ۴-۱۵- بالا: پلان طبقه دوم و سوم، پايين: پلان همکف مجموعه Carre..... ۱۰۷
- شکل ۴-۱۶- مجموعه مسكونى شيخ سراى (۱۴۰۰/۴/۲۳) www.memaribana.com..... ۱۰۸
- شکل ۴-۱۷- تراس‌ها و حياط مركزى درمجموعه مسكونى شيخ سراى..... ۱۰۸
- شکل ۴-۱۸- تراس‌ها و حياط مركزى درمجموعه مسكونى شيخ سراى..... ۱۰۹

چکیده

هدف اصلی تحقیق حاضر طراحی مجتمع مسکونی ۱۰۰ واحدی پرسنل فرودگاه کرمان با تأکید بر تأثیر متقابل محیط و رفتار در جهت ارتقاء امنیت محیطی است. این پژوهش در زمره تحقیقات کیفی قرار می‌گیرد که به روش توصیفی تحلیلی به بررسی و تحلیل اطلاعات پرداخته شده است. روش گردآوری اطلاعات، مطالعات کتابخانه‌ای است. ابتدا با بررسی اقلیم شهر کرمان مؤلفه‌های مثبت اقلیمی را استخراج و از طریق مطالعات راهکارهای طراحی معماری جهت ارتقاء امنیت محیطی، روش مطلوبی را در جهت طراحی مجتمع مسکونی، به کار برده شده است. در این تحقیق از موارد مشابه به موضوع و رویکرد تحقیق به عنوان نمونه استفاده شد. به منظور تحلیل آنچه که بصورت نظری از بررسی مقالات، کتب و سایر روش‌های کتابخانه‌ای بدست آمد از شیوه‌های بررسی دست ساخته‌ها، تحلیل فضایی و فرمی، تحلیل شکلی نقشه‌ها و جدول‌سازی برای رسیدن به ایده موردنظر استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که عواملی همچون همسایگی و نظارت، حمایت از فعالیت‌های اجتماعی، اشراف، عرصه بندی فضایی، تقویت حریم و قلمرو، سلسله‌مراتب و تعمیر و نگهداری، امنیت مجتمع مسکونی را سبب می‌شوند و همچنین دو اصل کرامت و محرمیت و معیارهای قناعت، شفافیت، طبیعت، سیر از کثرت بر وحدت، رده‌بندی سلسله‌مراتب فضایی و همسایگی اصول و معیارهای طراحی مجتمع مسکونی با رویکرد امنیت است.

واژگان کلیدی:

مجتمع مسکونی، روان‌شناسی محیط، رفتار، امنیت محیطی

فصل اول : کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

حرکت و نهضت معماری مدرن با درکی ناقص از انسان و نیازهای او و به مرتبه اولی تعریفی نه‌چندان کامل از مفهوم عملکرد که در نهایت به تعریفی محدود از نیازهای انسانی مرتبط گردیده بود نتوانست نسبتی مناسب مابین زندگی انسان با فضاهای معماری به دست دهد. معماری مدرن در مهم‌ترین شعار خود "فرم پیرو عملکرد است" با برداشتی جبری از رابطه مابین فرم و عملکرد در حقیقت ارائه‌کننده مدلی محدود از انسان و نیازهای او بود. از طرفی تک عملکردی بودن فضاهای معماری مدرن و عدم انعطاف‌پذیری آن‌ها جهت ایجاد قابلیت‌های متفاوت در راستای خواست‌های استفاده‌کنندگان از فضاهای معماری همواره توسط معماران و نظریه‌پردازان معماری مورد پرسش بوده است (مطلبی، ۱۳۸۵، ۵۹). این روند تا امروز ادامه داشته و حال عدم توجه به ارزش‌ها و محورهای روحی - ذهنی انسان و خویشتن او، اندیشه ورزی انسان را در معماری به جهتی هدایت کرده است که نیازهایش را غالباً در ساحت نیازهای جسمانی می‌بیند. در نتیجه فضاها، در نسبت با عملکردهای این جهان در چارچوب علم و تکنولوژی معنا و مفهوم می‌یابند. از این رو در ترکیب‌هایی ظاهر می‌شوند که حاصل فرایند مهندس - معمار می‌باشند نه هنرمند - معمار به گونه‌ای که در بسیاری موارد، اندیشیدن صرف در مورد قالب باعث فراموشی محتوا شده است.

آنچه در این پژوهش حائز اهمیت است پاسخ به ارتباط دوگانه انسان و محیط، افزایش خوانایی محیط و در نظرگیری اقلیم و فرهنگ به‌عنوان دو عامل مهم در سیماشناسی خانه هاست و در کل تلاشی است در جهت بررسی نظرات و فعالیت‌هایی که در دهه‌های اخیر محققان، معماران و شهرسازان در پی ادراک ارتباط انسانی با محیط و ابعاد و مقیاس‌های ذهنی بشر آغاز کرده‌اند. این تلاش گامی در جهت افزایش خوانایی سیمای خانه، محله و در مقیاس بزرگ‌تر شهر است تا به هنگام عبور از محیط‌های پیرامونی شهر تا خانه تصاویری خوانا از محیط در ذهن داشته باشیم تا احساس امنیت روحی و جسمی بیشتری بنماییم.

۱-۲- بیان مسئله

هرج و مرج گریبان گیر محیط زندگی ما و نارضایتی‌ای که سهم مردم از زندگی در چنین محیطی است، یک مسئله مهم معماری است. با وجود دخالت عوامل متعدد در ایجاد مشکلات امروزی، نمی‌توان نقش معماران را نادیده گرفت چراکه این گروه به‌عنوان طراحان، چگونگی صحنه زندگی روزمره سایر آدم‌ها را رقم می‌زنند. در واقع می‌توان بخشی از این معضلات را ناشی از نحوه تفکر طراحان و معماران نسبت به مردم و خواسته‌های ایشان و نیز چگونگی پاسخگویی به این خواسته‌ها در طرح‌های معماری دانست.

در این میان توجه به رابطه میان انسان و محیط زندگی او و دستیابی به اصولی برای تأمین رضایت وی، موجب شکل‌گیری شاخه‌ای از روانشناسی به نام روانشناسی محیطی گشته؛ در واقع ائتلافی میان طراحان و روانشناسان باهدف طرح محیطی مطلوب برای زندگی افراد حاصل شده است.

رویکردهای جدید برنامه‌ریزی و طراحی مسکن متکی به الگوهای جامع بین‌رشته‌ای است. این رویکردها که در دهه‌های اخیر در کشورهای مختلف جهان مورد توجه بوده‌اند، به هماهنگی جنبه‌های انسانی با محیط اهمیت بیشتری داده‌اند. از سوی دیگر مشکلات زندگی در شهرهای بزرگ استفاده از مجموعه‌های مترکم‌تر و با برنامه‌ریزی و طراحی هماهنگ را اجتناب‌ناپذیر ساخته است لذا توجه به عوامل انسانی مؤثر در برنامه‌ریزی طراحی می‌تواند زندگی در مجموعه‌های مسکونی را ارتقا بخشد. از همین روی، معماران و طراحان شهری امروزه توجه ویژه‌ای به شناخت روان‌شناسانه رفتارهای انسانی دارند. پاسخگویی به نیازهای انسان از جمله نیاز به خلوت، کسب آرامش، تأمل، خودارزیابی و خود شکوفایی، بر تنش‌زدایی و افزایش میزان بهداشت روان به صورت فردی و جمعی مؤثر است (یزدانی و همکاران، ۱۳۹۱).

پیش‌زمینه‌ی کلیه‌ی نیازهای ذکر شده امنیت است. زندگی جمعی بیش از هر چیز، نیازمند برقراری امنیت بوده است. در هرم طبقه‌بندی نیازهای انسانی که توسط مازلو طراحی شده است، امنیت پس از نیازهای فیزیولوژیک، در جایگاه مهمی قرار دارد. با توجه به افزایش اقبال عمومی جهت زندگی در مجتمع‌های مسکونی، توجه به شاخص‌های محیطی مرتبط با مقوله امنیت در مجتمع‌های مسکونی ضروری به نظر می‌رسد. زیرا مسکن آخرین پناه امن محسوب می‌شود؛ مسکن همواره جزء نیازهای اولیه انسان بوده و همواره در پی تکامل بشر، مسکن نیز از لحاظ کیفی و کمی مسیری تکاملی طی کرده است. اما با گذشت زمان و روبه‌رو شدن با معضلی چون افزایش جمعیت و نیز کمبود زمین، معماران و طراحان به ساخت بی‌رویه‌ی مجتمع‌ها، شهرک‌ها یا مناطق مسکونی واداشته شدند، که باعث تنزل کیفیت مسکن شد. این مناطق بدون توجه به نیازهای روانی تنها به تأمین نیازهای فیزیکی آن‌هم نه به صورت کامل پرداخته‌اند، غافل از اینکه بی‌توجهی به نیازهای روانی مانند تعاملات اجتماعی، امنیت، حریم و... باعث افزایش ناهنجاری‌های اجتماعی و در پی آن کاهش امنیت شهری و وقوع جرم می‌شود. جرم که یکی از ناهنجاری‌های اجتماعی است به‌طور مستقیم با کیفیت زندگی شهروندان مرتبط است (اشنایدر، ۱۳۹۷).

در حال حاضر با افزایش میزان جرائم، در محیط‌های درون و برون‌شهری، یکی از عکس‌العمل‌های معقولانه، پیشگیری قبل از وقوع جرم است. برای پیشگیری از وقوع جرم نیاز به برنامه‌ریزی برای زیرساخت‌های شهری است. مسئله پیشگیری از جرم در مجموعه‌های مسکونی از جمله عوامل انسانی و محیطی است که با تأثیر مستقیم بر برنامه‌ریزی و طراحی این مجموعه‌ها، کیفیت زندگی انسان‌ها را ارتقاء می‌بخشد.